

РЕЦЕНЗИЯ

От: проф. д-р Валентина Любенова Николова-Алексиева,
Университет по хранителни технологии - Пловдив,
Професионално направление 3.8. Икономика
Научна специалност: „Икономика и управление“

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна
и научна степен **„доктор“** по *научна специалност*
„Икономика и управление (Икономика на предприятието)“
в УНСС.

Основание за представяне на рецензията: участие в състава на научното
жури по защита на дисертационния труд, съгласно Заповед
№540/08.03.2023 г. на заместник-ректора по НИД на УНСС.

Автор на дисертационния труд: ДАНИЕЛА ВАЛЕРИЕВА ДИМИТРОВА

Тема на дисертационния труд: “ПРОЕКТЕН ПОДХОД НА
УПРАВЛЕНИЕ НА БИЗНЕС
ОРГАНИЗАЦИИТЕ В БЪЛГАРИЯ”

1. Информация за дисертанта

Даниела Валериева Димитрова се е обучавала по докторска програма
„Икономика и управление (Икономика на предприятието)“, в
професионално направление 3.8. „Икономика“ към *катедра*
„Индустиален бизнес“, *Бизнес факултет* на УНСС, съгласно Заповед на
Ректора на УНСС № 488/17.03.2016г. Обучението е финансирано от
държавата и осъществено в *задочна форма* през периода 23.02.2016 г. до
23.02.2023 г. Докторантката е изпълнила в срок дейностите, предвидени в
Индивидуалния ѝ учебен план и е отчислена с право на защита, съгласно
Заповед на Ректора на УНСС.

Даниела Димитрова е придобила ОКС „Бакалавър“ по специалност
„Мениджмънт в туризма“ и ОКС „Магистър“ по специалност „Стопанско
управление“ в Международно висше бизнес училище - гр. Ботевград,

съответно през 2011 г. и 2013 г. През годините от 2005 г. тя е натрупала солиден практически опит като мобилен банков консултант, мениджър продажби и областен представител в български институции от банковия и застрахователен сектор като ЕОС „Матрикс“ ООД, „Райфайзен Банк България“ АД и пенсионно-осигурителните дружества – ПОК „ДСК Родина“ АД и ПОК „Доверие“ АД. В периода 2018-2019 година придобива опит в сферата на застраховането, като „мениджър екип посредническа мрежа“ в ЗАД „Булстрад Виена Иншуранс Груп“, а от 2020 година до момента е търговски директор в „Глобал Фууд Къмпани“ ООД. Владее английски и немски език, работи с програмни продукти SPSS, SAP, ERP и Online based systems, придобила е отлични компютърни и управленски умения.

Следователно докторантката притежава широка палитра от знания и умения, които и дават отлична база за задълбочена научно-изследователска работа в сферата на проектното управление.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

По съдържание дисертационният труд третира *изключително актуален управленски проблем*, свързан с изследване на взаимовръзката между успешния мениджмънт и синергичния ефект от управлението на портфолио от проекти и влиянието на динамиката, комплексността и глобализацията на пазарите за приемане на нова управленска концепция, базирана на проектно-ориентирания подход, насочена към повишаване на организационната гъвкавост за ориентация към потребителите, постоянна готовност за осъществяване на иновации и създаване на конкурентни предимства.

В тази връзка може да се заключи, че темата на *дисертацията е много сполучливо избрана. Тя е изключително актуална, дисертабилна е и има голяма практическа значимост. Докторантката е обосновала много добре тази значимост и актуалност.*

Дисертационният труд анализира научни постижения в областта на стратегическото управление и прилагането на проектния подход като фактор и задължително условие за повишаване на корпоративния растеж в условията на динамично променяща се среда. В списъка на използваните литературни източници са посочени **общо 157 източника**, от които **19 на български език и 138 на английски език.**

Посочените литературни източници са актуални и пряко свързани с темата на дисертационния труд.

В представеният за рецензиране дисертационен труд проличава умението на автора да подбира подходящи български и чуждестранни

литературни източници и да извършва обзор и селектиране на необходимата информация, да избира, анализира и адаптира класически и модерни методи за изследване на добрите практики за управление на проекти.

Представеният дисертационен труд е в обем от **173 страници**. В структурно отношение включва **увод, 3 глави, заключение, библиография и две приложения**. **Приложение № 1** представя методически инструментариум за провеждане на приложното изследване. **Приложение № 2** представя резултати от проведеното такова изследване.

Резултатите са получени чрез съвременен инструментариум и са онагледени с подходящо подбрани **34 фигури и 24 таблици**.

Във **въведението** на научният труд са формулирани **основната цел и пет** логически обвързани **задачи** за нейното постигане. Коректно са определени обектът и предметът на изследването, както и основната **теза на автора**, според която прилагането на проектния подход на управление е задължително условие за корпоративния растеж в условията на динамично променяща се среда.

Глава първа е разработена в обем от **63 страници** и е фокусирана върху теоретичните основи на бизнес организациите от корпоративен тип, като специфичен обект на управление в българските условия. В нея се представят характеристиките на проектите и тяхното управление в бизнес организациите; извършва се класификацията на проектите и тяхното предназначение. Интерпретира проектния подход в контекста на корпорациите, като се отчитат характерните за тях модели и структури на управление.

Глава втора е разработена в обем от **41 страници** и представя методологическите въпроси за управлението на проекти. Изведени са методически решения за изследване на приложението на проектния подход на бизнес организациите от корпоративен тип. Представен е и основен методически инструментариум за приложение на проектния подход на управление, като се извежда значението на най-разпространената и утвърдена методология – PRINCE. Едно от достоинства тук е предложената методологията на емпиричното изследване, като се разглеждат изходните условия, обобщените критерии за оценка на резултатите и етапите на анализ на емпиричното проучване.

Глава трета е разработена в обем от **26 страници** и е посветена на резултатите от проведено практическо изследване. Идентифицирани са основни проблеми и предизвикателства при прилагане на проектния подход на управление в бизнес организациите от корпоративен тип в България. Чрез анализ на данни, в резултат на прилагането на предложената във втора

глава методология, се формират изводи и се извеждат препоръки за прилагане на добри практики за управление на портфолио от проекти като фактор за корпоративен растеж.

В *заключението* са формулирани обобщения, изводи и постигнати резултати на базата на предложената от докторантката методика за подобряване процеса на управление на проекти в корпорациите в България.

Задачите са изпълнени в хода на изследването, а формулираната изследователска теза е доказана. Структурата на дисертационното изследване е логически построена и съответства на поставената цел и задачи.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

➤ В теоретична част от дисертационното изследване:

Докторантката е извършила сериозен литературен обзор и е направила синтез и задълбочена класификация на проектите по множество класификационни признаци. Анализирани са сходствата и различията между двете основни методологии за управление на проекти PMBOK и PRINCE 2. Синтезирани са и аргументирани добри практики и инструменти за внедряването на проектния подход в управлението на корпорациите. Направените систематизации и обобщения показват *задълбоченост и добросъвестна работа с литературните източници*, умения за приложение на аналитични и дедуктивни техники за обработка на значителен обем информация с различни изследователски методики. Коректно са изведени всички цитирания и коментари на автора, което улеснява справките по цитираните източници. Участието на автора в дискусиите по изследваните проблеми *е активно и отразява умения да се изразява собствено критично мислене и да се формулират нови изводи и констатации.*

➤ В методическата част от дисертационното изследване:

Докторантката е избрала подходяща методология и изследователски инструментариум, който съответства на сложния, многомерен характер на изследването. За доказване на издигнатата авторова теза са използвани **теоретико-методологичния и емпиричен подход**, надграждане на вече направени проучвания, теоретичен анализ и синтез, сравнителен анализ, методът на наблюдението, експериментален и емпиричен метод, както индуктивни и дедуктивни методи относно обобщаване и извеждане на същностните характеристики на основните понятия. За постигането на **основната цел** и поставените **задачи** са използвани *метод на групиране* (мнения на автори, методически характеристики, фактори оказващи влияние, компании); *метод на*

аналогията и графични методи. От полевите методи са използвани *анкетните проучвания* като извадката включва общо *40 респонденти*, заемащи мениджърски длъжности, и *интервю* с висши ръководители от *9 бизнес организации в България*, листвани на фондовата борса. Методическа рамка включва четири групи въпроси и цели да идентифицира основно приложението на методологията за управление на проекти PRINCE 2 в бизнес организации от корпоративен тип.

Давам много висока оценка на литературния обзор, използваната методология, както и по отношение на изпълнението на поставените задачи за постигането на изследователската цел.

➤ ***В приложената част на дисертационното изследване:***

Докторантката напълно коректно, прилага предложената във втора глава методика за провеждане на емпиричното изследване. Резултатите от проведеното приложно изследване: анкетни проучвания и дълбочинни интервюта на мениджъри и служители на корпоративни организации са представени на едно много добро ниво с достатъчен по обем, обхват и съдържание доказателствен и аналитичен материал. Едно от достоинства тук е че, на база анализа на данните се формират изводи и се извеждат препоръки за подобряване процеса на управление на проекти в организациите от корпоративен тип в България. Аprobацията на предложената методика се очаква да доведе до усъвършенстване на процесния мениджмънт в бизнес организацията, от там да повлияе върху финансовите резултати, респективно до по-добро цялостно корпоративно управление.

Трудът съдържа конкретни резултати и емпирични доказателства, които обективно отразяват реалните постижения на проведеното научно изследване.

Представеният дисертационен труд е цялостно, завършено изследване по актуален и значим социално-управленчески проблем. В хода на изследването са повдигнати и поставени на обсъждане най-значимите теоретични и практически проблеми, свързани с идентифицирането на основни инструменти за усъвършенстване на проектното управление и възникналите като следствие препоръки за подобряване на ефективността на мениджмънта.

Всичко това дава основание да се заключи, че Даниела Димитрова познава отлично съвременната литература по изследвания проблем и притежава необходимото теоретично равнище за изследване и анализиране на икономически проблеми, формулиране на научни тези, проверка на чрез емпирични доказателства и формиране на научни обобщения.

Заинтересовани страни от изследването могат да бъдат образователни и обучителни организации за целите на професионалната подготовка, бизнесорганизации с различен индустриален профил, организации от неправителствения сектор, органите на държавната и регионална власт.

Считам, че резултатите от дисертационното изследване са с висока степен на практическа приложимост, затова препоръчвам проектно-ориентирания подход за продължаващо развитие на темата.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Приносите могат да бъдат разделени на научни и научно-приложни.

Към **научните приноси** може да се отнесе обогатяването на знанията в областта на проектния мениджмънт, чрез анализ и сравнение на различни методологически подходи и инструментариум за управление на проекти.

Към **научно-приложните** се отнасят:

- предложената авторова метрична система за изследване на приложението на проектния подход в бизнес организациите, като е поставен акцент върху изследването на методологията PRINCE 2.
- разработената авторова методика е апробирана в реални условия, като е извършено изследване в извадка от публични компании, които се приближават от гледна точка на своето управление и финансов модел до корпорациите.
- предложени са препоръки, на база изведени проблемни области, свързани с приложението на проектния подход в бизнес организациите от корпоративен тип.

Приемам приносите като реални, достоверни и доказани в хода на дисертационното изследване.

Приносните постижения считам за лично дело на докторантката. Изводите и предложенията в дисертационния труд представят Даяна Чорбаджийска като ерудиран изследовател с добра теоретична подготовка, с възможности за творчески обобщения и формулиране на решения за практиката.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Представени са общо **5 публикации**, посветени на дисертационния труд за периода 2020 – 2022 година. От тях **три** са докладвани на конференции в страната, а останалите **две** са статии в престижни списания като „Икономически и социални алтернативи“ и „Управление и устойчиво развитие“. *Като обем и качество те съответстват на изискванията за*

получаване на ОНС „доктор“.

Приемам всички публикации като пряко съотнесими към дисертационния труд. В тях са обобщени и публикувани съществени проблеми и резултати от изследванията в дисертационния труд.

6. Оценка на автореферата

Представеният автореферат на дисертационния труд е в обем от **30 страници**. В него са отразени целите и задачите на изследването, акцентите на отделните глави на дисертационния труд, както и приносите на автора. Авторефератът е разработен в съответствие с изискванията за изготвянето му и отразява основните резултати и приноси на дисертационния труд.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

- *Основно мнение:* качествена дисертация, отлично онагледена, ясно очертани приноси с потенциал за развитие.
- *Критични бележки:* нямам съществени критични бележки към дисертационното изследване.
- *Препоръки:* Препоръчвам дисертационният труд да бъде издаден, предвид задълбочения анализ, изразения приложен характер и направените изводи.
- **Въпроси:**

1. Според докторантката PRINCE2 може ли успешно да се комбинира с рамките за управление на проекти, базирани на LEAN? Какъв би могъл да бъде приносът на PRINCE2 и приносът на LEAN в една такава примерна комбинация?

2. В изследваните от докторантката компании могат ли подходите за гъвкавото (Agile) управление на проекти като Scrum и Kanban да се интегрират в PRINCE2? Необходимо ли е да се прилага адаптивното (Agile) управление за всеки проект, независимо от това дали той има или не ясни и фиксирани изисквания?

8. Заключение

Предвид достойнствата на дисертационния труд, актуалността и сложността на изследваните проблеми, необходимостта от търсене на ефективни решения за тях в практиката, доброто теоретично равнище на изследваните и анализирани проблеми, може да се обобщи, **че представеният дисертационен труд отговаря на нормативно**

заложените критерии за присъждане на образователната и научна степен „доктор” /ЗРАС, чл.6, ал 2 и ал.3/.

Посочените резултати от изследването, посветено на **„Проектен подход на управление на бизнес организациите в България“** дават достатъчно основание за **ВИСОКА ОЦЕНКА** на научния потенциал и възможности за изследователска дейност на докторантката.

Всичко това ми позволява **убедено да гласувам ПОЛОЖИТЕЛНО** за присъждане на **Даниела Валериева Димитрова** на научната и образователна степен **„доктор“** по професионално направление **3.8. „Икономика“**, научна специалност **„Икономика и управление (Икономика на предприятието)“** .

12.05.2023 г.
гр. Пловдив

Изготвил рецензията :

/ проф. д-р В. Николова-Алексиева /